

KANDIDATNUMMER 3072

Sidetall 1 av 3

Husk å skrive kandidatnummer og sidetall på hver side av besvarelsen!

ISSN 0130

Intensivt mellomkurs i norsk, trinn III

Skriftlig eksamen

4 timer

Den internasjonale sommerskole

Universitetet i Oslo

2014

I. Lytteprøve

Spørsmål. Svar med hele setninger. Skriv svarene på dette arket.

1. Hvilke to betydninger har ordet *sapmi*?

Begrepet er navnet på det geografiske området der ~~de~~ ^{der} samer har bodd og ~~der~~ ^{der} etniske ~~folk~~ ^{folkegrupper}.

2. Hva er Nordkalotten?

Nordkalotten er de nordligste delene av Norge, Sverige, Finland og Kolahalvøya i Russland.

3. Hvilke faktorer kan en same basere sin identitet på?

Det kan være nasjonal, opprinnelse, personlige drifter eller kombinasjoner av disse.

4. Hvordan fungerte siida-systemet som grunnlag for å organisere det tradisjonelle samiske samfunnet?

Siida var en gruppe av fangst- og jegerfolk. Disse gruppene slo seg sammen og flyttet fra et sted til et annet for å utnytte ^{naturressursene}.

5. Hva var årsaken til at samene aldri greide å mobilisere noen særlig motstand mot koloniseringen av territoriene deres?

En grunn til dette var at de bodde spredt.

6. Nevn to eksempler på hvordan fornorskingspolitikken overfor samene ble praktisert.

Undervisning foregikk bare på norsk, og jord kunne selges bare til norske statsborgere som kunne snakke, lese og skrive på norsk.

7. Hva står det i paragraf 110a i Grunnloven?

Det står at samene har rett til å utvikle ~~sin egen~~ ^{språk, kultur og samfunnsliv.}

8. Hvilken oppgave har Nordisk sameråd?

Det forener samene fra alle nordiske land og skal gjøre samarbeidet enklere.

9. Hvilken funksjon hadde *noaiden* i det gamle samiske samfunnet?

Har var en åndelig leder, helbreder, sosialarbeider og historieforteller.

10. Hvem var Lars Levi Læstadius?

Har var en leder for ~~religios~~ religiøs bevegelse
som oppsto på 1800-tallet.

II: Tekst med oppgaver

Tiåret som teller

(Aftenposten, 15.9.2013)

Populærkulturen vil ha oss til å dyrke ungdomstiden til vi er langt oppi trettiårene. Det kan være en tabbe.

- Ah, tjueårene.

BI-studenten Junaid Khan (26) smaker fornøyd på ordet.

- Jeg kaller det "det gylne tiår". Man tror man kan få til hva som helst, alle drømmer skal gå i oppfyllelse.

Avgjørende

Tjueårene er den perioden i livet som har størst innflytelse på voksenlivet. Vi tar mer enn 80 prosent av våre mest betydningsfulle beslutninger før vi fyller 35, ifølge den amerikanske psykologen, professoren og forfatteren Meg Jay.

I sin bok *The defining decade: Why your twenties matter* uttrykker hun bekymring over at dagens unge roter bort tjueårene i den tro at de har all verdens tid til å finne ut hvem de er, hva de vil med livet sitt og hvordan de skal utnytte de viktige tjueårene.

Finne seg selv

Ord som *kidults* og *twixters* oppsto i USA på midten av 2000-tallet for å beskrive en ny og raskt voksende gruppe av unge mennesker i tjue- og trettiårene. Mange av dem aner ikke hva de skal gjøre, hvor de skal bo og hvem de skal leve sammen med. De lurte på om de skal bli fotografer, advokater eller partyarrangører.

- Denne usikkerheten gjør dem bekymret. De blir forsørget av foreldrene, er uten forpliktelser, gjerne universitetsutdannet, men har i beste fall en lavtlønnet jobb, sier Jay.

- I dag handler "ung voksen"-perioden om sosiale forandringer: Flytte hjemmefra, etablere seg i egen bolig, fullføre utdanning, etablere seg på arbeidsmarkedet og utforske kjærlighetslivet. Økt individualisering gir økte valgmuligheter, men også økt ansvar for eget livsløp, sier NOVA-forskeren Christer Hyggen.

- Jeg mener det er viktig at vi ikke bare fordømmer dem som "umodne voksne", men anerkjenner at de er i en fase som er viktig, sier Hyggen.

Også psykolog Meg Jay mener medier og populærkultur må slutte å bruke uttrykk som kidults og twixters fordi det bidrar til banalisering. Hvis man ikke får gjort nok i tjueårene, blir det desto mer som må realiseres i trettiårene.

Store forventninger

- Det er ikke de unges skyld at de i dag har for store forventninger til hva livet skal by på, hevder trendforsker og sosialantropolog Gunn Helen Øye.
- Alle generasjoner har et handlingsmønster som speiler samfunnet de lever i. Denne generasjonen er blitt sånn på grunn av noe.

Hun kaller dem «fordi-generasjonen»: De unge som kun gjør det som kan skrives på CV-en. De er vokst opp med støttende foreldre og er blitt sosialisert inn i samfunnsgrupper som dyrker dyktighet. Det blir dermed tydelige ytterpunkter, med de flinke som lykkes i alt på ene siden, og de som faller helt utenfor på den andre.

For sin egen skyld

Junaid Khan (26) sluttet på studiene på BI i Nydalen for noen år siden, men er tilbake på skolebenken etter å ha tenkt seg grundig om.

- Jeg testet arbeidslivet i noen år, men til slutt innså jeg det selv: Utdanning er viktig. Og når du selv innser det, at du gjør det for din egen og ikke for noen andres skyld, da er du blitt voksen, sier Khan.

- Jeg tror vi sier at du kan kalle meg en ung mann, ikke voksen.

A. Spørsmål til teksten «Tiåret som teller».

1. Hvorfor er forfatteren Meg Jay bekymret for dagens unge?

Hun synes at de ikke legger vekt på hva de gjør, fordi de tror de har nok tid.

2. Hva er det som karakteriserer gruppen kidults/twixters?

De har ingen anelse om hva de skal gjøre med livet sitt, selv om de er i tjue- og trettiårene.

3. Hva mener Gunn Helen Øye når hun kaller unge i dag "fordi-generasjonen"?

Hun mener at de er opptatt av det som kan være nyttig når man søker jobb, og ikke noe mer.

4. Hvorfor bestemte Junaid Khan seg for å gå tilbake til studiene?

Har forstått at utdanning er viktig.

B. Fullfør setningene (så de gir samme mening som i teksten).

1. "Det gylne tiår" er en tid når man tror man kan få til hva som helst, ifølge Junaid Khan
2. Den perioden i livet som har stort innflytelse på voksenlivet
er tjueårene
3. På midten av 2000-tallet oppsto ord som tidulds og tixtis.
4. Økte valgmuligheter er knyttet til økt ansvar for eget livsløp.
5. Hvis man får gjort nok i tjueårene, blir det mindre som må realiseres i trekkjorene.

C. Alternative uttrykksformer

1. A. De blir forsørget av foreldrene sine.
B. Det er foreldrene som forsørger dem.
2. A. Noen samfunnsgrupper dyrker dyktighet.
B. I noen samfunnsgrupper blir dyktighet dyrket.
3. A. Denne usikkerheten gjør dem bekymret.
B. De blir bekymret på grunn av denne usikkerheten.
4. A. «Det er ikke de unges skyld at de har for store forventninger,» hevder Gunn Helen Øye.
B. Gunn Helen Øye hevder at det ikke er de unges skyld
at de har for store forventninger.
5. A. Junaid Khan er tilbake på skolebenken.
B. Junaid Khan har begynt å studere på nytt
~~begynnet å studere på nytt~~

D. Verb.**Sett inn riktig form av verbet.**

- å finne Noen dager etter at Whitney Houston ble funnet død,
- å spille ble en av sangene hennes spilt på
- å spille flere radiostasjoner. Den sangen man spille på den tiden, var "The greatest love of all". Innholdet i teksten er enkelt:
- å oppleve Den største kjærligheten du vil kunne oppleve, er kjærligheten til deg selv. Forfatteren Jean M.
- å utgi Twenge utga i april 2006 boka *Generation Me*,
- å få og filosofien hennes har fått ~~fått~~ samme navn som boka i løpet av årene som har gått.
- å handle Jean M. Twenge lot boka handle om de som
- å føde ble født på 70-, 80- og 90-tallet. Boka dreide
- å oppleve seg om mennesker som aldri tidligere opplevde
- å fortelle en krig, og boka fortalte at de var unike, at alt de
- å gjøre gjorde var viktig og riktig. For noen måneder
- å lese siden var det mulig å lese en rørende
- å fortelle artikkel i en avis der en ung journalist fortalte historien om sin døde mor. Fra å være morsom og levende
- å forvandle seg forvandlet moren seg
- å forsvinne til å bli en dypt deprimert kvinne, og til slutt forsvant hun inn i elsk-deg-selv-bøkene. Hun er en av mange. Vi
- å realisere seg realiserer oss selv nå for tiden, vi
- å forvente forventer hele tiden å få en jobb som
- å betale blir godt betalt, slik at det er

- å kjøpe mulig for oss å kjøpe et stort hus i Ullevål Hageby.
 å by Men hva er lykke, og hva blir livet bygd på til
 å bli syvende og sist? Møtet med virkeligheten blir
 å være brutalt for *Generation Me*, for kanskje vi ikke er så
 å mene unike likevel? Hva ville Whitney Houston мене
 å leve om alt dette, hvis hun levde.

E. Setningsbinding

Knytt sammen de to setningene ved hjelp av ordene som står i parentes. Du kan bytte om på rekkefølgen av setningene, men det logiske innholdet må være det samme.

Mange av dagens tjuetåringer kan bli skuffet når de kommer i trettiårene.

De unge har ofte store forventninger til hvordan livet skal bli.

(fordi) Mange av dagens tjuetåringer kan bli skuffet når de kommer i trettiårene, fordi de unge ofte har store forventninger til (...)

(så) Mange av dagens tjuetåringer kan bli skuffet når de kommer i trettiårene

(derfor) De unge har ofte store forventninger til hvordan livet skal bli, derfor kan mange av dagens tjuetåringer bli skuffet (...)

(for) Mange av dagens (...), for de unge har ofte (...)

(av den grunn) De unge har ofte store forventninger (...).

Av den grunn kan mange av dagens tjuetåringer bli skuffet (...).

De unge har ofte store forventninger til hvordan livet skal bli, så mange av dagens tjuetåringer kan bli skuffet når de kommer i trettiårene.

F. Sett inn adjektivet og substantivet i riktig form i setningene.

viktig – periode

Til slutt leste vi om noen viktige perioder i verdenshistorien.

Tjue- og trettiårene er en av de viktigste periodene i livet.

Hvilken periode synes du er viktigere enn barndommen?

Jeg mener at ungdomstiden er den aller viktigste perioden i livet.

Hva skal du gjøre i denne viktige perioden?

G. Lukeøvelse

Fyll inn de åpne lukene med ett ord i hver.

Ventelister for kortreist, økologisk mat

Aftenposten, 14. juli 2014

Det er lange ventelister for å abonnere på kortreist mat i Oslo.

Oslo Kooperativ har 777 medlemmer som kan bestille ferdige grønnsaksposer og flere

enn 1000 Oslo-borgere står på venteliste for å bli medlem.

– Vi merker at dette er noe folk vil ha, sier Mads Pålsrud, styremedlem.

- Går rett inn i «tidsånden»

Fra oppstarten i fjor vår er ventelistene bare blitt lengre og lengre.

– Moteriktig, sunt, bærekraftig, etisk riktig - kortreist mat er et positivt ladet tema på mange måter. Det går rett inn i «tidsånden». Jeg tror vi kommer til å se mer og mer av denne typen tilbud av kortreist mat, sier Annechen Bugge, som forsker på nordmenns spisevaner på SIFO. Hun sier at man ser en økende interesse i samfunnet for alle aktiviteter som er knyttet til mat, og særlig knyttet til det lokale og kortreiste.

- Vil ha mat med historie

Det vi ser, er en økende opptatthet av sunnhet og helse. Stadig flere ønsker et råvarebasert kosthold, og forbrukerne legger vekt på å lage mat fra bunnen av. Folk ønsker mat med en historie. Mange vil gjerne kunne produsere maten i stor grad selv. Man vil tilbake til noe friskt og naturlig, og vi ser at mange forbrukere pleier å kjøpe norsk og kortreist.

- En selvfølge

Hanna Halpren, daglig leder på Restaurantakademien i Stockholm, sier at trenden er global. Hun tror at økologisk og kortreist mat etter hvert vil bli en selvfølge.

– Det vi ser, er at vi mennesker ikke kjenner oss helt trygge. Vi vil tilbake til den gamle, enkle verden, men på en moderne måte. Neste uke vil Kooperativet ta opp 500 nye medlemmer. Slik halveres ventelisten. Mange har ventet i nesten ett år, sier Helene Austevoll, styremedlem i Oslo Kooperativ. Man får et helt annet forhold til å ^{betrakte} ~~se på~~ maten når man vet hvor den kommer fra.

Trenger mer plass

Det finnes flere andre abonnementsordninger for frukt og grønt i Oslo. Kooperativet skiller seg ut ved at de er drevet på dugnad. Her må medlemmene virkelig bidra, enten ved å pakke poser eller med å drifte organisasjonen. De kaller seg et «arbeidsfellesskap». Nå ønsker de å starte lokale kooperativer _____ omkring i Oslo, og er allerede på utkikk etter nye lokaler på Tøyen. Flere andre byer er interessert i å følge etter.

- Det har virkelig tatt seg opp de siste årene. Det er en direkte link mellom bonden og forbrukeren som jeg tror mange setter pris på, sier Pålsrud.

Do not write
in this space

Der erige jøtter på lykker

Hva er lykker? Det sies at alle og enhver har sin egen definisjon. I det runde er vi opptatt av å finne denne definisjonen, det kan jeg være enig i. Hvis du spurte en tilfeldig person, ville svaret jo ikke være så opplyst. Leter vi virkelig etter lykker, eller etter bevissthet over hva der består av?

Jeg får inntrykk av at vi ofte mangler kunnskap til å bedømme sin egen situasjon. Derfor pleier vi å stille spørsmål uten å være interessert i å finne svar, selv om vi ikke vil innrømme dette. Det å oppnå lykker krever først og fremst å være aktiv. Kanskje man er ikke i stand til å betenke over alt, men allfor ofte hender det at man lar være å gjøre noe til tross for at man kan. Hvert liv ~~er~~ er fullt av muligheter, vi må bare se der. Vi er jo så stolt av vår frihet. Samtidig er disse dagene preget av redsel for å ta ansvar. På der måter faller vi i sin egen felle.

En annen feil er å konsentrere seg bare om én ting. Man vil bare ha penger, bare stikke familien, bare bo her eller der... For å oppnå et lite mål, må du ha det største foran øynene. I tillegg er det ofte balanse som tallet. Det er ikke mulig å finne den hvis man satser på enkelte områder.

Du må ikke påstå at det er andre som er ansvarlige for ditt valg. Selvfølgelig er det mange ting som påvirker deg, men det viktigste er din egen vurdering. Det kan

Do not write
in this space

være både noe positivt og negativt. Det kan være lurt å lære
at verden ikke er bare svart og hvit.

jeg er ikke helt sikker hvis jeg er lykkelig, men jeg tror
ikke at det er noe galt med det. Hva skulle jeg gjøre
hvis jeg trodde at jeg ikke kunne utvikle meg lenger?